

De keuze van de achternaam

Voor het krijgen en gebruiken van de voornaam en de achternaam bestaan wettelijke regels. In het kort komen de regels hierop neer:

- ouders kunnen samen de achternaam van hun kind(eren) kiezen, die van de moeder, de duomoeder, de vader of een combinatie van de achternamen van beide ouders.
- zowel de vrouw als de man mag tijdens en na het huwelijk de achternaam van de echtgenoot gebruiken in het dagelijks verkeer. Ook partners die hun relatie hebben laten registreren bij de burgerlijke stand mogen dit doen.

In dit informatieblad leest u meer over deze regels.

Wilt u een naam wijzigen? Dan vindt u hierover informatie in de brochure 'Naamswijziging'. Deze kunt u inzien via de internetsite www.justis.nl

1	<i>Inleiding</i>	1
2	<i>Wie krijgt in Nederland met naamskeuze te maken</i>	1
3	<i>Naamskeuze voor kinderen door de ouders</i>	2
4	<i>Naamskeuze ook in een internationaal geval</i>	3
5	<i>Naamskeuze door een kind zelf</i>	3
6	<i>Het gebruik van de naam van de partner</i>	3
7	<i>Waar kunt u terecht als u vragen hebt?</i>	4
8	<i>Waar kunt u terecht voor meer informatie of hulp?</i>	4

1 Inleiding

Iedereen in Nederland heeft één of meer voornamen en een achternaam. Er zijn ook mensen met een naamsketen. We krijgen een naam bij de geboorte, meestal van onze ouders. Namen zijn belangrijk. In het dagelijks leven zorgt de naam voor onderscheid tussen de ene persoon of familie en de andere. De naam maakt ons herkenbaar en aanspreekbaar. Maar een naam betekent meer. Zo wordt een voornaam wel gekozen vanwege de speciale betekenis die hij heeft. De achternaam, ook wel geslachtsnaam, maakt ook duidelijk tot welk familieverband iemand behoort.

2 Wie krijgt in Nederland met naamskeuze te maken

Als het om de voornaam gaat, dan is het zo dat degene die bij de ambtenaar van de burgerlijke stand de aangifte van geboorte van een kind komt doen, ook aangeeft welke voornaam of voornamen het kind krijgt. De achternaam van hun eerste kind kunnen ouders samen kiezen. Maken de ouders geen keuze, dan bepaalt de wet of het kind de achternaam van de moeder, de duomoeder of de vader krijgt. Daarbij is er wel een verschil tussen gehuwde en niet gehuwde ouders. Dat leest u verderop. Ook bij een adoptie komt de naamskeuze aan de orde. En tenslotte krijgen kinderen zélf in sommige gevallen met naamskeuze te maken.

3 Naamskeuze voor kinderen door de ouders

Voornaam kiezen

Als het om de voornaam gaat, zijn de ouders in principe vrij om te kiezen. De belangrijkste beperking is dat het geen onbehoorlijke namen mogen zijn. Kiezen de ouders niet, dan geeft de ambtenaar van de burgerlijke stand het kind een voornaam.

Achternaam kiezen

De ouders kunnen samen de achternaam van hun eerste kind kiezen: die van de moeder, de duomoeder of de vader. Sinds 1 januari 2024 kan een kind ook een gecombineerde achternaam krijgen. Dat is een achternaam die is samengesteld uit een combinatie van de achternamen van de ouders. Deze keuze is eenmalig en geldt voor alle volgende kinderen in het gezin. Uitgangspunt van de wet is dat broertjes en zusjes zoveel mogelijk dezelfde achternaam hebben.

Gecombineerde achternaam

Sinds 1 januari 2024 kunnen kinderen de achternaam van beide ouders krijgen. De volgorde mogen ouders zelf bepalen. Er mogen maximaal twee naamdelen doorgegeven worden. Bijvoorbeeld als twee personen met allebei een gecombineerde achternaam een kind krijgen, dan vallen er twee naamdelen af.

Als ouders getrouwd zijn of een geregistreerd partnerschap hebben

De ouders kunnen kiezen welke achternaam hun eerste kind krijgt: die van de moeder, de duomoeder, die van de vader of een combinatie daarvan. Om deze keuze officieel te maken, moeten de ouders samen naar de ambtenaar van de burgerlijke stand. Allebei de ouders moeten daarbij persoonlijk aanwezig zijn, of door een gevolmachtigde; het mag niet schriftelijk. Als de ouders geen keuze maken, dan krijgt het kind de achternaam van de vader. Of de naam van de duomoeder bij een huwelijk of geregistreerd partnerschap van twee vrouwen. Wanneer de ouders willen dat het kind de achternaam van de vader of de duomoeder krijgt, is het dus niet nodig dat zij samen naar de burgerlijke stand gaan.

Ongehuwde ouders

Ook de ouders die niet getrouwd zijn, kunnen kiezen voor de achternaam van de moeder, de duomoeder, de vader of een combinatie daarvan. Deze keuze vindt plaats bij de erkenning door de vader of de duomoeder. Kiezen zij voor de achternaam van de vader of een gecombineerde achternaam, dan leggen zij hierover samen een verklaring af bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Zonder deze verklaring krijgt het kind de achternaam van de moeder. De erkenning kan ook

vóór de geboorte plaatsvinden. Naamskeuze vindt dan op dat moment en op dezelfde manier plaats. Wanneer een kind bij erkenning 16 jaar of ouder is, kiest het zelf de achternaam.

Als er één ouder is

Er zijn ook situaties waarin het kind - voor de wet - één ouder heeft.

Bijvoorbeeld in de volgende situaties:

- Als een moeder niet getrouwd is of een geregistreerd partnerschap is aangegaan en ze krijgt een kind dat niet wordt erkend. Het kind krijgt in dit geval de achternaam van de moeder.
- Als één van de ouders overlijdt voordat de naamskeuze is gedaan. In dat geval kan de achtergebleven ouder bij de ambtenaar van de burgerlijke stand de naam van de vader, moeder of duomoeder kiezen.

Naamskeuze bij adoptie

Bij adoptie van een kind in Nederland kan ook naamskeuze voor een achternaam worden gedaan. Adoptiefouders kunnen bij de adoptie kiezen voor de achternaam van een van hen of een combinatie daarvan, de oorspronkelijke achternaam van het kind of een combinatie van de oorspronkelijke achternaam met die van een van hen beiden. Deze keuzemogelijkheden gelden ook bij adoptie door de partner van de ouder (stiefouderadoptie). Als geen naamskeuze wordt gedaan, bepaalt de wet welke naam het kind krijgt. De keuze voor de oorspronkelijke naam van het geadopteerde kind of een combinatie van de oorspronkelijke naam en een naam van één van de adoptiefouders geldt niet voor eventuele volgende kinderen die in het gezin worden geboren of geadopteerd. Maar met die keuze moeten (adoptief)ouders wel rekening houden als zij een volgend kind krijgen of adopteren. De wet gaat ervan uit dat in die gevallen de familieband van broertjes en zusjes zoveel mogelijk ook in hun achternaam tot uitdrukking moet komen. Broertjes en zusjes met een gecombineerde achternaam hebben dan toch tenminste allemaal één naamdeel gezamenlijk en dat staat in de combinatie ook op dezelfde plaats.

Naamskeuze bij een levenloos geboren kind

Ook voor een levenloos geboren kind kunnen ouders naamskeuze doen. De keuze van de ouders is niet bindend voor volgende kinderen. Bij de geboorte van een volgend kind kunnen de ouders opnieuw naamskeuze doen.

Wanneer kunt u de keuze voor de achternaam vastleggen?

De naamskeuze doet u bij de aangifte van de geboorte. Het is echter ook mogelijk om al vóór de geboorte naamskeuze te doen. Vlak na de bevalling, bij de aangifte van de geboorte, kan het lastig zijn om samen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand naamskeuze te komen doen. De ouders kunnen

daarom het best al tijdens de zwangerschap naar de burgerlijke stand gaan om de naamskeuze officieel te maken. Als het kind al geboren is, kan naamskeuze nog gedaan worden op het moment van erkenning, gerechtelijke vaststelling ouderschap, adoptie, of als beide ouders trouwen.

4 Naamskeuze ook in een internationaal geval

Naamskeuze naar Nederlands recht is mogelijk als het kind Nederlander is. Heeft het kind niet de Nederlandse nationaliteit, maar de nationaliteit van een ander land, dan bepaalt het recht van dat andere land of en wanneer naamskeuze mogelijk is.

Als het kind naast de Nederlandse nationaliteit een of meer andere nationaliteiten heeft, dan hebben ouders niet alleen de naamskeuzemogelijkheden zoals hiervoor genoemd, maar kunnen zij óók kiezen voor de naam die het kind naar het naamrecht van het andere land zou kunnen krijgen.

Als een kind in het buitenland is geboren, erkend of geadopteerd

Elk land heeft zijn eigen regels van naamrecht en soms ook van naamskeuze. Tussen die regels bestaan grote verschillen. Elk land heeft bovendien zijn eigen regels die bepalen welk recht in een internationaal geval van toepassing is op de naam.

Wordt een kind als eerste kind van ouders die gehuwd zijn of een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan, geboren in het buitenland en is het kind Nederlander? Dan wordt de naam van dat kind in de buitenlandse geboorteakte niet altijd vastgesteld zoals hiervoor uitgelegd. Een naamskeuze zoals wij die in Nederland kennen, zal niet altijd mogelijk zijn. En als van tevoren in Nederland een naamskeuze is gedaan, zal daarmee in het buitenland niet altijd rekening worden gehouden. Als de achternaam van het kind in het buitenland op de geboorteakte is vermeld terwijl er geen naamskeuze is gedaan, dan kan binnen twee jaar na de geboorte tegenover iedere ambtenaar van de burgerlijke stand alsnog naamskeuze worden gedaan.

Naamskeuze is ook mogelijk in gevallen waarin een kind in het buitenland wordt erkend of als het ouderschap van het kind buiten Nederland rechtsgeldig is vastgesteld. Dit geldt ook in bepaalde gevallen van adoptie. Voorwaarde is wel dat het kind Nederlander is. In die gevallen kan tot twee jaar na de erkenning, gerechtelijke vaststelling van het ouderschap of adoptie alsnog naamskeuze worden gedaan.

U kunt een naamskeuze, zoals hier beschreven, doen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand in Nederland. Daar kunt u ook meer informatie krijgen.

5 Naamskeuze door een kind zelf

Er zijn twee situaties waarin kinderen zelf direct te maken kunnen hebben met naamskeuze. Dat is bij adoptie of erkenning én als het kind meerderjarig wordt. Wanneer een kind bij de adoptie of erkenning 16 jaar of ouder is, kiest het zelf de achternaam.

Een kind dat meerderjarig wordt, heeft éénmaal de mogelijkheid om de eerdere naamskeuze van de ouders te herzien. **Het gaat dan echter om een naamswijziging, het is geen naamskeuze.**

Voor het wijzigen van de achternaam moet het kind dan een verzoek indienen bij Justis van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Aan zo'n verzoek zijn kosten verbonden. In de brochure 'Naamswijziging' kunt u lezen welke regels gelden voor het wijzigen van de achternaam.

6 Het gebruik van de naam van de partner

Over het algemeen is het niet toegestaan zomaar de achternaam van een ander te gebruiken. Een uitzondering op deze regel is het gebruik van de naam van de partner. Partners mogen elkaars achternaam gebruiken of combineren met de eigen achternaam. Dit geldt voor gehuwde paren en voor geregistreerde partners.

Ook als het huwelijk of geregistreerd partnerschap beëindigd is, bestaat deze mogelijkheid nog steeds. Voorwaarde is wel dat de partner die de achternaam van de ex-partner wil gebruiken niet hertrouwd is of (opnieuw) een geregistreerd partnerschap is aangegaan. En als er geen kinderen uit het huwelijk of geregistreerd partnerschap zijn geboren die nog in leven zijn, kan de ex-partner van wie de naam wordt gebruikt daar bezwaar tegen hebben. Hij of zij kan daarvoor, als er gegronde redenen zijn voor het bezwaar, naar de rechter en die neemt dan een beslissing over het naamgebruik.

Voor het gebruik van de achternaam van de partner zijn drie mogelijkheden:

- eerst de eigen naam, gevolgd door de naam van de partner;
- eerst de naam van de partner, gevolgd door de eigen naam;
- de naam van de partner in plaats van de eigen naam.

Voor alle duidelijkheid: het gaat hier om het gebruik van de achternaam in het dagelijks verkeer.

De officiële achternaam die iemand heeft, wijzigt daar niet door.

Voorbeeld

Robin Bos is getrouwd met Nicky Simons. Robin Bos kan in het dagelijks verkeer de volgende achternamen gebruiken:

- Bos
- Simons
- Simons-Bos
- Bos-Simons

Het is gebruikelijk om beide achternamen te scheiden door een streepje.

7 Waar kunt u terecht als u vragen hebt?

Alle ministeries hebben gezamenlijk een internetsite, www.rijksoverheid.nl. In het contactformulier op deze site kunt u uw vraag stellen. Op de site vindt u ook informatie en informatie- bladen of brochures over veel andere onderwerpen. U kunt ook bellen naar Informatie Rijksoverheid. Het telefoonnummer is 1400 (lokaal tarief). U kunt bellen van maandag tot en met vrijdag van 8.00 uur - 20.00 uur.

U kunt de volgende brochures of informatiebladen inzien op www.rijksoverheid.nl:

- Gezag, omgang en informatie
- Trouwen, geregistreerd partnerschap en samenwonen
- Adoptie van een kind in Nederland

Op de website www.justis.nl vindt u meer informatie en een brochure over het wijzigen van de achternaam.

8 Waar kunt u terecht voor meer informatie of hulp?

In deze brochure vindt u de belangrijkste algemene informatie over de keuze van de achternaam. Wilt u weten wat in uw specifieke geval geldt of zijn niet al uw vragen beantwoord? Dan kunt u contact opnemen met bijvoorbeeld het Juridisch Loket. Ook kunt u terecht bij de ambtenaar van de burgerlijke stand in uw gemeente of het Nederlandse consulaat in het ressort waar u verblijft.

Hieronder vindt u de contactgegevens.

Juridisch Loket

Bij het Juridisch Loket kunt u terecht voor juridische informatie of advies. Wilt u weten of er een juridisch loket bij u in de buurt is?

Kijk op de website www.juridischloket.nl of direct bij Vestigingen en openingstijden Of bel gratis 0800 - 8020 voor gratis persoonlijk juridisch advies voor iedereen met een laag inkomen.

Consulaat of ambassade

Adresgegevens van consulaten en ambassades vindt u op de internetsite www.rijksoverheid.nl bij het onderwerp 'Ambassades, consulaten en overige vertegenwoordigingen'. Ook vindt u daar meer informatie over de werkzaamheden van de consulaten en ambassades.

Dit informatieblad is een uitgave van het ministerie van Justitie en Veiligheid | Directie Communicatie
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag

Maart 2024 | RH

Aan de inhoud van dit informatieblad kunt u geen rechten ontlenen